

LIETUVOS NACIONALINIS MUZIEJUS

PRANCIŠKONAI
LIETUVOJE

Pranciškoni Lietuvoje

LIETUVOS NACIONALINIS MUZIEJUS

Knygos leidimą parėmė Kultūros paveldo departamentas
prie Kultūros ministerijos

Paroda, skirta Pranciškonų ordino įsteigimo 800 metų jubiliejui,
Lietuvos nacionaliniame muziejuje 2009 m. spalio 2 d. – 2010 m. sausio 17 d.
Parodos kuratorė Lijana Birškytė-Klimienė

Leidinį sudarė dr. Lijana Birškytė-Klimienė, spaudai parengė Leidybos skyrius
Recenzentės: dr. Regimanta Stankevičienė, dr. Dalia Vasiliūnienė
Fotografas Kęstutis Stoškus
Redaktorė Nijolė Deveikienė
Į anglų kalbą vertė Aušra Simanavičiūtė

Viršelyje knygos *Missae defunctorum...* viršelių apkaustų fragmentai (147 p.)

© Lietuvos nacionalinis muziejus, 2017

ISBN 978-609-478-009-7

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės
Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

Turinys

Pratarmė	5
JULIUS SASNAUSKAS OFM	
Kai ateina pranciškonai	6
RŪTA JANONIENĖ	
Lietuvos bernardinų provincija: istorija ir paveldo likimas	9
The Bernardine Province of Lithuania: History and Legacy	16
JULIUS KANARSKAS	
Kretinga – tarpukario Lietuvos pranciškonų dvasinis ir administracinis centras	17
Kretinga: A Spiritual and Administrative Centre of Lithuanian Franciscans in the Interwar Period	47
LIJANA BIRŠKYTĖ-KLIMIENĖ	
Pranciškoniškojo paveldo paieškos	49
The Search for the Franciscan Heritage	56
Pranciškonai konventualai	60
Pranciškonai observantai	92
Literatūros sąrašas	203
Asmenvardžių rodyklė	205
Santrumpos	207

Pratarmė

Prieš aštuonis šimtmečius šv. Pranciškaus Asyžiečio įkurta Mažesniųjų brolių vienuolija savo pašaukimą grindė keliais paprastais principais: sekti Kristaus mokslu ir gyventi klusnume, be nuosavybės ir skaistybėje. Popiežius Inocentas III, 1209 m. palaiminęs šv. Pranciškaus regulą, oficialiai įteisino pranciškoniškąjį gyvenimo būdą.

Ilgainiui, augant sekėjų gretoms, vienuolija plėtė savo misijų lauką ir prisiėmė naujus uždavinius. Pirmojoje reguloje numatytas brolių apaštalavimas „tarp saracėnų ir kitų netikėlių“ įkvėpė galingiems misionieriškiems užmojams, kurie lėmė greitą vienuolijos plitimą kituose Europos kraštuose. Pranciškonų misijos pagoniškoje Lietuvoje prasidėjo anksti – nuo XIII a. vidurio, dar nepasitraukus pirmajai mažesniųjų brolių kartai. Laikui bėgant ordinas suskilo: popiežius Leonas X 1517 m. vienuoliją padalijo į dvi savarankiškas šakas – pranciškonus observantus ir konventualus. Nuo pat savo veiklos pradžios Pranciškonų ordinas buvo glaudžiai susijęs su Katalikų Bažnyčia Lietuvoje ir pačios valstybės raida. Jis tapo viena populiariausių vienuolijų, išplėtusių savo konventų tinklą iki tolimiausių rytinių Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pakraščių. Pranciškonų veikla Lietuvos evangelizacijoje, švietime ir kultūroje paliko ryškius pėdsakus, tačiau jų sukurtas dvasinis ir meninis paveldas dar nėra pakankamai ištirtas ir įvertintas.

2009-aisiais buvo minimas Pranciškonų ordino įsteigimo 800 metų jubiliejus. Tų pačių metų rudenį Lietuvos nacionalinis muziejus kartu su Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos šv. Kazimiero provincija surengė konferenciją ir parodą. Buvo siekiama nužarstyti užmaršties dulkes nuo Lietuvos pranciškonų istorijos ir paskatinti mokslinį diskursą apie išlikusį jų paveldą. Leidinyje publikuojami straipsniai, apžvelgiantys du skirtingus pranciškonų observantų (bernardinų) vienuolijos plėtros, o kartu ir pakilimo laikotarpius. Jų autoriai – nuosekliai pranciškonų istorija ir paveldu besidomintys ir apie juos nuolat rašantys tyrinėtojai. Dr. Rūtos Janonienės straipsnyje apžvelgiami Lietuvos bernardinų šv. Kazimiero provincijos konventų tinklo formavimosi ypatumai nuo XV a. pabaigos iki vienuolynų priverstinio uždarymo XIX a. viduryje. Tuo tarpu Juliaus Kanarsko straipsnis mus nukelia į kitą – vienuolijos sugrįžimo į Lietuvą 1912–1940 m. laikotarpį, kai pranciškonų dvasiniu ir administraciniu centru tapo Kretinga.

Didžiąją leidinio dalį sudaro Lietuvos nacionaliniame muziejuje veikusios parodos katalogas ir jį apibendrinantis straipsnis. Nuširdžiai dėkojame eksponatus parodai paskolinusiems Bažnytinio paveldo, Kauno arkivyskupijos, Lietuvos dailės, Vytauto Didžiojo karo muziejams, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių ir Vilniaus universiteto bibliotekoms bei Vilniaus ir Kauno arkivyskupijoms, Telšių, Kaišiadorių, Panevėžio ir Šiaulių vyskupijoms, maloniai leidusioms iš bažnyčių pasiskolinti meno kūrinius ir publikuoti juos šiame leidinyje. Paroda kaip trumpalaikis kultūros paveldo sklaidos būdas neužtikrina gilesnio poveikio kultūrinei visuomenės atminčiai, todėl ši knyga yra puiki proga reikšmingus pranciškoniškojo paveldo objektus įtraukti į platesnę kultūrinę apyvartą ir taip apsaugoti juos nuo užmaršties. Tikimės, kad leidinyje pateiktos įžvalgos kartu su išpūdingais eksponatais įkvėps tyrėjus nuodugnesnėms Lietuvos pranciškoniškojo paveldo studijoms.

Kai ateina pranciškonai

Kiekvieną sykį, pagalvojus apie mažesniųjų brolių istorijos Lietuvoje šimtmečius, apie vilniško bernardinų vienuolyno likimą, vis lenda iš atminties žinutė, kaip jie, vos spėję čia įsikurti, ketino sprukti atgal į Krokuvą ar kur tik akys veda. Rūta Janonienė atkapstė tą faktą, lasiodama pranciškonišką medžiagą Italijos archyvuose. XV a. pabaigoje iš Vilniaus konvento ordino generolui ar generalinei kurijai rašytas prašymas, kad leistų trauktis iš šito nelėmto krašto. Skūstasi vietiniu klimatu, šalčiais, nelaimių gausa, nesibaigiančiais valstybės karais su Maskva ir totoriais. Kažkur netoliese, gal prie Neries krantų, jau buvęs paruoštas laivas vienuolyno evakuacijai. Nežinia, ką atsakė dvasinė vyresnybė Romoje. Tiesiog uždraudė kraustytis ar kaip nors ramino, drąsino, kalbėjo gražiai apie Evangelijos skelbimo misiją, priminė garbingus pranciškonų kankinius pagonių kraštuose. Gal ir patys broliukai Vilniuje kaip nors apsigalvojo, daug meldėsi ir, užtariamai dangaus globėjų, atnaujino misionierišką ryžtą. O gal tiesiog baigėsi lietuviška žiema, ir sužaliavę, paukščių balsų prisipildę Vilnios šlaitai gražino konvento gyventojams džiaugsmą ir viltį. Nesužinosime. Bet gera žinoti, kad pradžia tokia. Iš tiesų – tik mažesnieji broliai, evangelinė mažoji kaimenė, atvira gyvenimo smūgiams, o ne dvaro kapelionai, saugomi aukštų sienų.

Panaši, tik jau su tikru kankinių krauju, ir kitos pranciškonų šakos – konventualų – pradžia pagoniškoje Gedimino sostinėje. Apie ją miestui primena trys balti kryžiai ant Plikojo kalno. Bet, atrodo, kad net ir tada, 1340-aisiais, pagonių išžudyti iki vieno, jie kažin kaip išlaikė Vilniuje savo *locus fratrum*, paslapčių ir stebuklų apipintą vietelę, sulaukė valstybės krikšto, sakytum, klasikinio velykinio scenarijaus. Dar kiek laiko, ir jie bus šiame mieste didieji tikėjimo mokytojai, naujų tradicijų kūrėjai, dvasiniai autoritetai. Praėjus daugybei šimtmečių, tarybiniais laikais, nušiuorusio Kretingos daugiabučio kambaryje Žemaitės gatvėje karšinosi keli prieškarinio vienuolyno broliukai, prižiūrimi vieno jaunesnio ir stipresnio. Ir turbūt joks atsitiktinumas ar staigmėna, kad ten ilgainiui prasidėjo naujųjų laikų ordino atgimimas. Scenarijus vėl tas pats.

Negalėtum dabar atspėti, kas būtų buvę, mažesniesiems broliams iš čia pasitraukus ar apskritai neatvykus. Aišku viena: šio miesto veidas ir dvasia be šv. Pranciškaus šeimos šandien būtų kitokie. Ko gero, tik pranciškoniškasis genijus, mažumo ir subtilaus skonio, paprastumo ir meistrystės, rimtumo ir ironijos mišinys, galėjo sukurti ir išsaugoti šiame Vilniaus kampelyje tai, ką dabar korektiškai vadiname nuostabiausiu lietuviškos gotikos ansambliu. Dvi seseris bažnyčias, lengvai susikabinusias pirštų galiukais, neperskiriamas, ištikimąsias. Ansamblis naikintas ir darytas, bet, atnaujindamas meilės pažadą Vilniui, eini būtent čia.

Ir jeigu imtum kalbėti apie visą kraštą, aptarinėtum, vertintum mūsų katalikybės kūną ir sielą, pranciškoniškojo dvasingumo ženklų bei užuominų atsirastų tiek daug, jog reikėtų nuolankiai prisipažinti, kad kaip Bažnyčia buvome sukurti pagal mažesniųjų brolių paveikslą ir panašumą ir niekaip nuo tos savo prigimties nepasislėpsime. Ne veltui pirmųjų lietuviškų poterių įrašas atsirado Vilniaus bernardinų aplinkoje. Čia susibūrė vienintelė tikrai originali, vietinės kilmės vienuolija – broliai rokitai, karų ir marų metais darę mieste artimo meilės stebuklus, vertus hagiografo plunksnos. Specifinis pranciškonų gyvenimo būdas, leidęs jiems suartėti su paprasta liaudimi, jų pamaldumo tradicijos, šventųjų galerija, liturginis ir homiletinis stilius, gal ir skonis, žodynas, elgsena paliko savo pėdsakų net tose vietose, kur niekada nebūta pranciškonų vienuo-

lynų ar konkrečios pranciškoniškos sielovados. Žinoma, savo darbą keliais galingais etapais atliko tretininkai, pranciškonai pasauliečiai, kitados masiškiausia religinė brolija Lietuvoje. Visa kita turbūt yra Pranciškaus Asyžiečio nuopelnas, jo žavesio kerai, neišsiskleidę iki šių dienų ir kiekvieną kataliką darantys „šiek tiek pranciškoną“, kaip kitados ne visai kukliai skelbė vienas mažesniųjų brolių pamokslininkas. Net unikaliosios lietuviškos *saulutės* – juk tai ne kas kita, kaip bernardinų pamėgtos spinduliuojančios Jėzaus (taip pat ir Mergelės Marijos) monogramos atšvaitas, atkartojimas. Patiko, prigijo. Juo labiau kad vėliau ir naujosios jėzuitų evangelizacijos banga nešėsi tą pačią saulę, švytinčias Viešpaties vardo raides. Aišku, kad Lietuva negalėtų būti be pranciškonų. Ir kai XX a. pradžioje Rusijos imperijoje atsirado galimybė vėl steigti ar atsigausti vienuolynams, mažesnieji broliai Kretingoje buvo pirmieji, tai padarę.

Kaip gražiai, nenuspėjamai pasklinda Pranciškaus Asyžiečio dvasia, galima buvo pajusti ir tada, kai bendromis pastangomis ieškota pokario metais iš uždarytos Bernardinų bažnyčios išnykusių vertybių. Susidarytų ilgiausias sąrašas bažnyčių, kuriose atsirado pranciškoniški paveikslai, skulptūros, liturginiai indai ir drabužiai, baldai, žvakidės. Ir ne tik pačiame Vilniaus mieste, kaip kad nutikę legendiniam šv. Antano paveikslui ar gotikinei monstrancijai. Kitas ordino šventasis kabo Kudirkos Naumiesčio bažnyčios altoriuje, o Molėtų bažnyčios fasado lange iškilęs bernardinams priklausęs kryžius. Rukainių parapijiečiai meldžiasi prie skulptūrų, nubučiuotų Kristaus laiptų koplyčioje pas Vilniaus bernardinus. Panašiai turbūt buvo ir kitose sovietmečiu uždarytose šventovėse. Bet įdomiausia, kaip dalis tų prarastų dalykų sugrįžo namo. Garsų gotikinį Nukryžiuotąjį iš Trijų Karalių koplyčios, pasak padavimo, išgelbėjęs monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas. Išmainęs į degtinę. Auksuotą didžiojo altoriaus kryžių, nuteptą grindų dažais, ant savo pečių parnešė Bernardinų bažnyčios jaunimas, paskui patys valė ir tvarkė. Presbiterijos žvakidės, spindinčios sidabru, tūnojo Švenčionėlių klebonijos garaže ir buvo atgabentos į Vilnių šiaip sau kaip seniena. Tik paskui pamažu išsiaiškinta, iš kur jos ir kaip turėtų atrodyti. Zacharijo skulptūra tris ar keturis dešimtmečius gyveno po fikusu Šeškinės daugiabutyje, palikusi Apreiškimo altoriuje liūdėti savo vienišą sutuoktinę. Kūčių dieną paskambino nepažįstamas vyras ir sako: „Pasiimkite“. Arba sendaikčių turgelis ant Tauro kalno ir močiutė, nebrangiai pardavinėjusi sidabrinio smilkytuvo dalį, sulopytą, aplankstytą. Prisikišau artyn ir skaitau: *P.P. Bernardino Con. Vilnensis AD 1675*. Gražiai išmušta taškučiais. Turbūt kokio broliuko, ne profesionalo. Viešpatie, mieste ką tik pasibaigusi baisioji kazokų invazija, bažnyčia ir vienuolynas nusiaubti, tos sidabrinės smilkytuvo gėlės – tarsi griuvėsiuose pražydusi viltis, palaiminimas naujam gyvenimui! Dar buvo ir garsieji bernardinų angeliukai, tai vienas, tai kitas netikėtai parlekiantys namo. Neiškvoli, kur jie svečiavosi, ką matė ir girdėjo, tik gali būti tikras, jog misija buvo atlikta, tarnauta Pranciškui Asyžiečiui, puoselėta viltis, kad ateis laikas sugrįžti, nutūpti atgal ant altorių.

Jeigu prieš tūkstantį metų būtų nusisekusi šv. Brunono misija, šiandien vienaip ar kitaip jautume benediktiniškojo dvasingumo pėdsakus. Būtume panašesni į likusią Europą. Matytume daugiau viso to, kas atsiranda laikantis šūkio *Ora et labora*. Gal tai reikštų ne tik karštesnes mūsų pačių maldas, bet ir didesnę būrį mus palaikančių šventųjų, apčiuopiamesnę dangaus pagalbą. Priesakas kantriai darbuotis irgi, deja, netapo stipriąja lietuviško charakterio puse, dėl to turbūt vargsime ir toliau, ir ne tik Bažnyčioje. Toks buvo Apvaizdos planas, nesusekami Dievo keliai ir jo nenuspėjami sprendimai. Pirmuosius mažesniųjų brolių pasiuntinius lietuviai pasitiko neką geriau kaip šv. Brunoną. Ugnimi ir kalaviju. Bet Pranciškus Asyžietis prakalbino Vilniaus paukštelių ir net pralietą savo brolių kraują mokėjo palydėti taikos giesme. *Pax et bonum*. Ar būtent dėl to pagony lietuviai atsivertė ir įtikėjo Evangeliją, niekas dabar nenustatys. Lieka tik ši žemės plotelį ir jo gyventojus apipynusi mažesniųjų brolių lemtis. Laisvės polėkis. Žemės rudumo drabužis. Švytinčios saulutės. Šviesus, netaupomas pranciškoniškas kraujas gyslose.

Julius Sasnauskas OFM

Lietuvos bernardinų provincijos žemėlapis

Raižė Hirša Leibovičius. Nesvyžius. Išleistas 1779–1781 m.

Žemėlapij braižė vienuolis bernardinai, kartušo apačioje pasirašęs inicialais F. L.

Popierius, spaudinys, 81,6 × 47,8 cm

LDM, G-3425/a-c

Lietuvos bernardinų provincija: istorija ir paveldo likimas

Bernardinų (Mažesniųjų brolių observantų) vienuolija buvo viena populiariausių Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, išplėtusi savo konventų tinklą iki tolimiausių rytinių valstybės pakraščių ir netgi peržengusi jos ribas. Pagrindinę savo veiklą nukreipęs misijų į rytus linkme ir svarbiausiu tikslu iškėlęs katalikybės platinimą tarp stačiatikių (vėliau ir tarp protestantų), šis ordinas iš centro Vilniuje skverbėsi kuo toliau į rusiškąsias Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijas, kartu nešdamas į rytines valstybės žemes lotyniškosios Vakarų kultūros formas. Didesnė šio ordino Lietuvos provincijos konventų dalis buvo įkurta už dabartinės Lietuvos ribų. Bernardinų ordinas kartu su katalikybe nešė į slaviškas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemes gotikinės, o vėliau barokinės architektūros ir dailės modelius, vakarietiškąją krikščioniškosios dailės ikonografiją (žinoma, populiarindamas visų pirma savo ordino šventuosius ir ypač skatindamas Švč. Mergelės Marijos kultą).

Savarankiška Lietuvos bernardinų provincija formavosi palaipsniui. Pirmieji Lietuvos konventai (Vilniuje ir Kaune) priklausė 1467 m. įkurtai Lenkijos provincijai, tačiau turėjo tam tikrą autonomiją – nuo 1479 m. jie sudarė šios provincijos Vilniaus komisariatą, kuris buvo oficialiai patvirtintas 1487 m. Asyžiaus kapituloje. Po 1518 m. buvo įkurta Vilniaus bernardinų kustodija¹. 1530 m. pirmą kartą įkurta atskira Lietuvos provincija, kurią sudarė konventai Vilniuje (provincijos centras, su eremu Būdoje), Kaune, Polocke ir Tykocine². Manoma, kad nuo 1494 m. veikė ir rezidencija Gardine. XVI a. viduryje naujų konventų steigimas sustojo, žymiai sumažėjo vienuolių. Tai lėmė įvairios aplinkybės: trūko fundatorių, stiprėjo protestantizmas, krašte siautėjo maras. Todėl sumenkę lietuviškieji konventai 1576 m. vėl buvo prijungti prie Lenkijos provincijos³. Vienuolynų skaičius sparčiau ėmė augti tik XVII a. pradžioje (tuo metu įsteigti bernardinų konventai Žemaitijoje buvo apskritai pirmieji vienuolynai toje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės dalyje). Daugėjant konventų, 1628 m. vėl atsiskirta nuo Lenkijos, bet šį kartą savarankiška provincija išsilaikė dar trumpiau – iki 1631 m., kai Mažosios Lenkijos, Lietuvos ir Rusijos provincijos buvo sujungtos į vieną (nuo 1637 m. Rusijos provincija vis dėlto vėl tapo savarankiška)⁴. Ir vėliau buvo bandoma įtvirtinti savarankišką lietuviškų konventų tvarkymą: 1729 m. Milano generalinėje kapituloje buvo patvirtintas Lietuvos provincijos atkūrimas, kuris galutinai įgyvendintas 1731 metais. Lietuvos provincija buvo padalyta į dvi kustodijas – Vilniaus ir Nesvyžiaus. Ją sudarė 31 konventas, tačiau skaičiuojant su rezidencijomis, aptarnaujamomis dvarų koplyčiomis ir misijomis bernardinų namų turėjo būti gerokai daugiau. Padalijimu nepatenkinti lenkai 1745 m. išsireikalavo, kad Tykocino konventas būtų perleistas Mažosios Lenkijos provincijos naudai⁵. Reikia pasakyti, kad, 1655 m. sudeginus Smolensko konventą, bernardinų

¹ F. Neviera, Lietuvos pranciškonai observantai iki pirmosios provincijos įsikūrimo (1468–1530), *Lietuvių tauta. Lietuvių mokslo draugijos raštai*, kn. 5, Vilnius: Lietuvių mokslo draugija, 1936, p. 216–217.

² K. Kantak, *Bernardyni polscy*, t. 1, Lwów: Nakł. Prowincji Polskiej OO. Bernardynów, 1933, p. 187–188.

³ R. Janonienė, *Bernardinų bažnyčia ir konventas Vilniuje*, Vilnius: Aidai, 2010, p. 139.

⁴ *Klasztory bernardynskie w Polsce w jej granicach historycznych*, red. H. E. Wyczawski OFM, Kalwaria Zebrzydowska: Wydaw. Bernardynów „Calvarianum”, 1985, p. 624.

⁵ Ten pat, p. 392–396.

Pranciškoni konventualai

BB. XIV. Mart. Seraph. Ordinis Min. Conv. Litvanie Apostoli 1333. 6 Martii in edium Fidei a Civib. Vilnen. Idolatris 7 in foro decollati 7 crucib. affixi et in præceps in flumen acti initia Fidei felic. posuerunt

Keturiolikos pranciškonų nukankinimas Vilniuje

Raižytojas Juozapas Perlis. XVIII a. III ketv.

Popierius, vario raižinys, 9,2 × 13,5 cm (12 × 15,5 cm)

Signatūra apačioje dešinėje: *Perli fecit*

Įrašas apačioje: *BB. XIV. Mart. Seraph. Ordinis Min. Conv. Litvanie Apostoli 1333. 6 Martii in edium Fidei a Civib. / Vilnen. Idolatris 7 in foro decollati 7 crucib. affixi et in præceps in flumen acti initia Fidei felic. posuerunt*

LNМ, G 663

Keturiolikos pranciškonų nukankinimas Vilniuje

Nežinomas dailininkas. Lietuva, XVIII a. II pusė

Drobė, aliejus, 100 × 224 cm

Į Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios

IDM, T 937

Pranciškonų vienuolių triumfas Danguje
Nežinomas dailininkas. Lietuva, XVIII a. II pusė
Drobė, aliejus, 100 × 223,5 cm
B Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios
LDM, T 936

Visi šventieji garbina Švč. Mergelę Mariją

Nežinomas dailininkas. Lietuva, XVIII a. I pusė

Drobė, aliejus, 113 × 85 cm

Įrašai: šv. Jono Krikštytojo kryžiaus kaspine: *ECCE AGNUS DEI*;

šv. Ignatas Lojola laiko knygą su jėzuitų devizu: *AD / MAIO / REM / DEI / GLO / RIAM*

Iš buvusios Valkininkų pranciškonų konventualų bažnyčios

Valkininkų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia

BPM, BP-415; KVR, uk 14543, DV 3399

Švenčiausioji Jėzaus Širdis

Nežinomas dailininkas. Lietuva, XVIII a. III ketv.

Drobė, aliejus, 198 × 134 cm

Įrašas: *IESU. AMABILIS.*

Iš buvusios Kaitanėnų pranciškonų konventualų bažnyčios
Kaitanėnų Švč. Mergelės Marijos Angeliškosios bažnyčia

BPM, BP-416

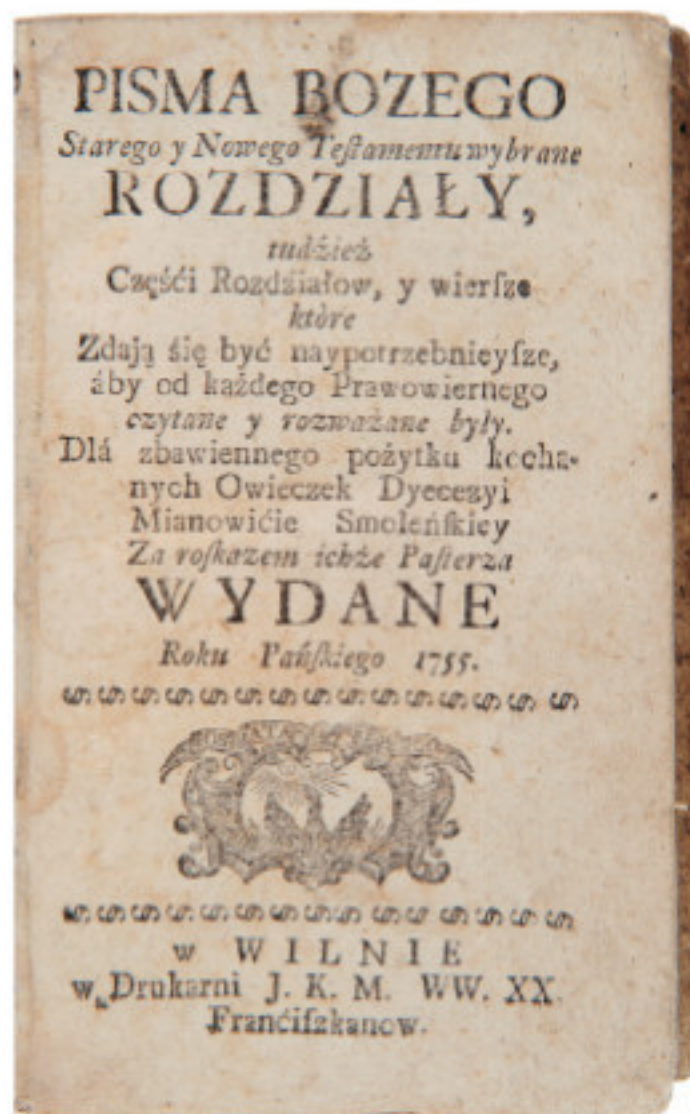
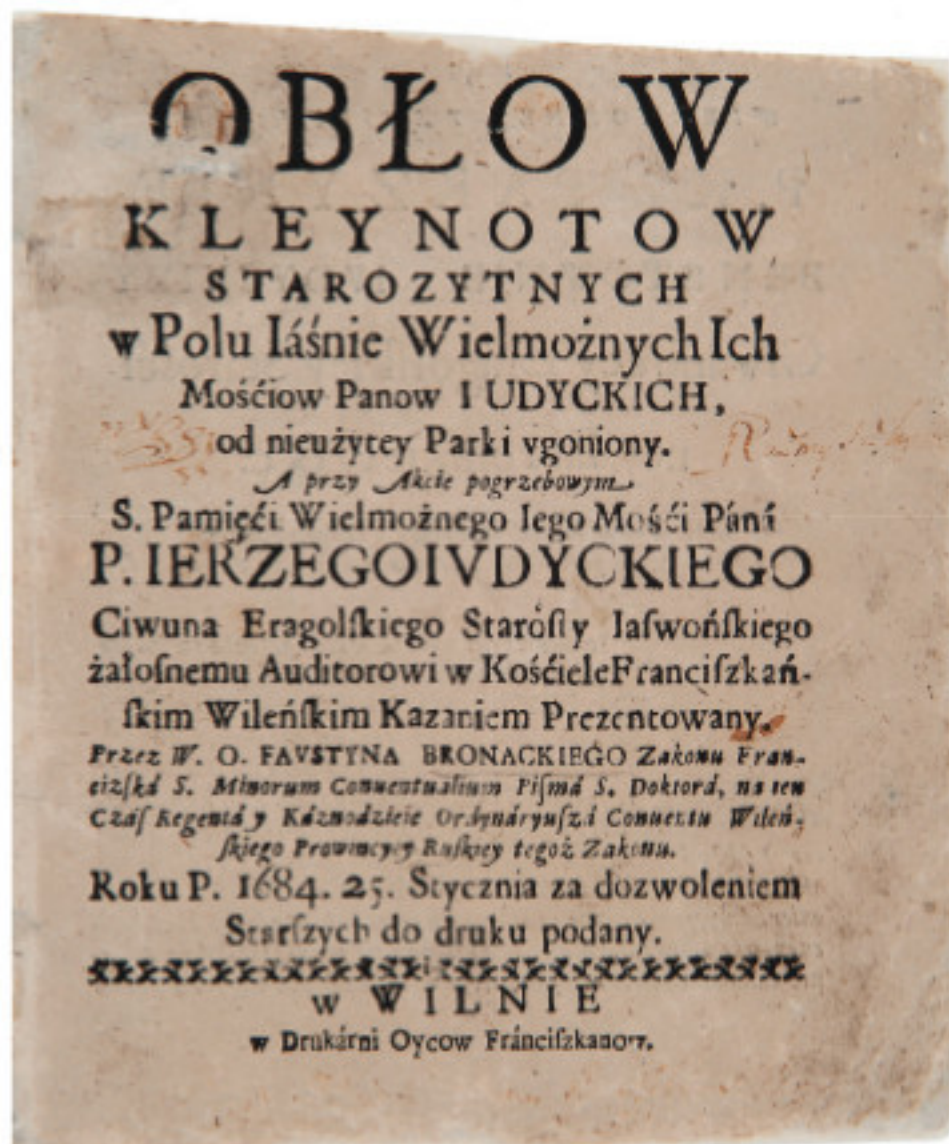

Šv. Antano Paduviečio regėjimas

Nežinomas dailininkas. Lietuva, XIX a. I ketv.

Drobė, aliejus, 86,5 × 65,5 cm

[rašas paveiklo apačioje: *Antoni Padewski. / Ten wizerunek w dzien imienin W: J: X:
Antoniemu Niewiarowskiemu Patrowi provinci[...] Fran:] / ciszkańskich
i klasztoru Olkienickiego dozywotniemu wielki Teologii doktorowi[...] / wdzialskiemu[...]
B buvusios Valkininkų pranciškonų konventualų bažnyčios
Vilniaus bernardinų rinkinys*

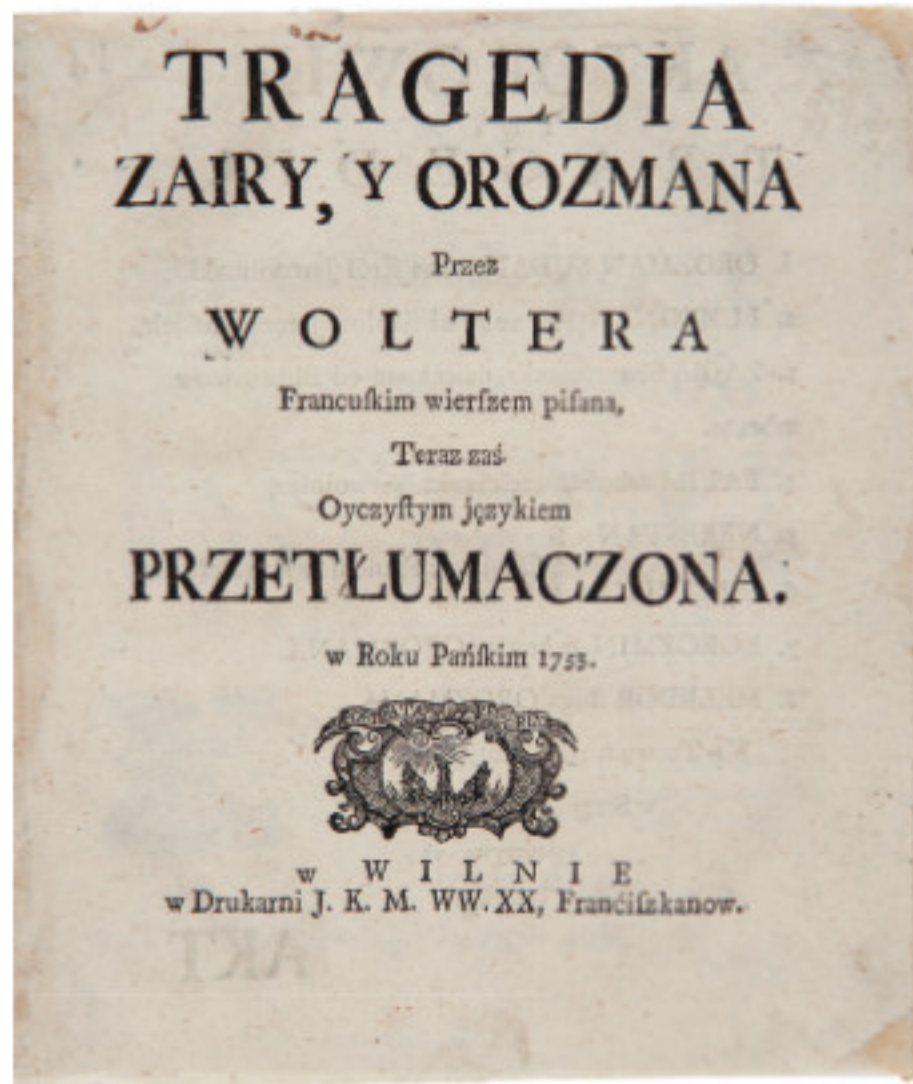

Faustyn Bronacki. *Obłow kleynotow starozytnych*
w Polu Iásnie Wielmożnych Ich Mościow Panow Iudyckich

Vilnius, Pranciškonų spaustuė, 1684 m.
 Spaudinys lenkų k., knygos blokas 17,5 × 14,9 cm
 LNM, R-1487

Pisma Bozego Starego y Nowego Testamentu wybrane rozdziały

Vilnius, Pranciškonų spaustuė, 1755 m.
 Spaudinys lenkų k., knygos blokas 16 × 10 cm
 LNM, R-17107

Voltaire. *Tragedia Zairy, y Orozmana*
Vilnius, Pranciškonų spaustuė, 1753 m.
Spaudinys lenkų k., knygos blokas 18,1 × 15,5 cm
LNM, R-1489

Loreto Švč. Mergelė Marija su nameliu

Skulptūra: XVII a. I pusė (?), apatinė dalis

XVIII a. I pusė – XX a. I pusė; medis, drožyba, gipsas, polichromija, 86 × 31 × 24 cm

Karūnos: XIX a. IV ketv. – XX a. pr.; metalas, kalimas, kalstymas, puncavimas, auksavimas

Drabužiai: XX a. I ketv.; atlasas, šilkiniai siūlai, siuvinėjimas; koralų vėriniai: XVIII–XIX a.

Namelis: XVIII a. vid.; medis, metalo skarda, sidabravimas, kalimas, kalstymas, 125 × 90,5 × 31 cm

Is buvusios Valkininkų pranciškonų konventualų bažnyčios

Valkininkų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia

BPM, BP-1134/1-2

Valkininkų Loreto Švč. Mergelė Marija
Nežinomas dailininkas. Lietuva, XIX a. I pusė
Drobė, aliejus, 128 × 93 cm
Iš buvusios Valkininkų pranciškonų konventualų bažnyčios
Vilniaus bernardinų rinkinys